

Warszawa, 3 października 2017 r.

**Szanowny Pan
Andrzej Duda
Prezydent Rzeczypospolitej Polskiej**

Szanowny Panie Prezydencie

Niniejszym zwracamy się z apelem o podpisanie ustawy o Narodowym Instytucie Wolności – Centrum Rozwoju Społeczeństwa Obywatelskiego (NIW – CRSO) będącej próbą reformy w zakresie funkcjonowania polskiego trzeciego sektora i jego współpracy z instytucjami państwowymi.

Jako Konfederacja Inicjatyw Pozarządowych Rzeczypospolitej, zrzeszająca podmioty działające w przestrzeni lokalnej, krajowej, a także międzynarodowej uważamy, że obecny system wspierania rozwoju społeczeństwa obywatelskiego wymaga zmian. Praktyka funkcjonowania dotychczasowego modelu współpracy administracji publicznej z organizacjami pozarządowymi jest nieefektywna i nie spełnia stymulującej roli w zakresie budowania i instytucjonalnego wzmocnienia społeczeństwa obywatelskiego jako jednego z głównych filarów, na których opiera się dojrzałe państwo demokratyczne.

Badania socjologiczne diagnozują słabość polskiego trzeciego sektora. Jest on jednym z najsłabszych i relatywnie najmniej licznych w Europie, przez co w życiu publicznym odgrywa rolę marginalną. Taki stan rzeczy nie potrzebuje petryfikacji poprzez utrzymywanie *status quo*, lecz wymaga strukturalnych zmian, których próbą – w naszym przekonaniu słuszną – jest powołanie Narodowego Instytutu Wolności – Centrum Rozwoju Społeczeństwa Obywatelskiego.

Polski trzeci sektor jest bardzo zróżnicowany. W jego ramach aktywnie działa około stu tysięcy podmiotów. Składają się na niego wielkie NGO-sy zatrudniające sztaby ekspertów i analityków, dysponujące niezwykle wysokimi funduszami oraz małe, lokalne, niesprofesjonalizowane organizacje, jednocześnie szczerze zaangażowane w życie wspólnoty i dające pozytywny przykład etosu społecznikowskiego. W związku z tak dużym

zróznicowaniem organizacyjnym i finansowym organizacji pozarządowych w Polsce należy stwierdzić, że – wbrew sugestiom m.in. Ogólnopolskiej Federacji Organizacji Pozarządowych oraz Fundacji Batorego - nie ma jednomyślności wśród reprezentantów trzeciego sektora w zakresie obranego przez rząd kierunku zmian proponowanych w ustawie o NIW-CRSO oraz należy mieć na względzie głęboką dysproporcję w możliwości artykulacji opinii i potrzeb organizacji pozarządowych.

W naszej opinii istnieje konieczność wzmocnienia małych, oddolnych inicjatyw, które przez wiele lat nie miały możliwości stabilnego i trwałego rozwoju. Za publiczne pieniądze budowały się natomiast wielkie NGO-sowe „korporacje”, których działalność była finansowana w sposób całkowicie nieproporcjonalny zarówno pod względem tematycznym jak i geograficznym. Stanowczo sprzeciwiamy się dyskryminacji organizacji pozarządowych ze względu na idee, które wyznają, stojąc na stanowisku, że zróznicowanie światopoglądowe wpływa pozytywnie na harmonię społeczną. Jednocześnie zauważamy potrzebę nadania bardziej adekwatnej dla specyfiki kulturowo-organizacyjnej polskiego społeczeństwa obywatelskiego proporcji w finansowaniu. Naszym zdaniem społeczeństwo obywatelskie nie może opierać się na istnieniu trzeciosektorowych oligopoli przy marginalizacji inicjatyw lokalnych, szczególnie z mniejszych ośrodków.

Ponadto, elementem zdecydowanie pozytywnym jest fakt przeprowadzenia konsultacji społecznych ustawy o NIW-CRSO w znacząco większej skali niż ma to miejsce standardowo. Brały w nich udział liczne organizacje i środowiska. Rozproszenie geograficzne owych konsultacji dało twórcom reformy możliwość poznania problemów organizacji pozarządowych w Polsce i regionalnego zróznicowania ich profilu działania. Warto także podkreślić, że wiele z przedstawionych przez organizacje pozarządowe uwag zostało uwzględnionych w projekcie.

Wśród zarzutów podnoszonych przez krytyków powołania NIW-CRSO jest twierdzenie, jakoby miało dojść do „upolitycznienia” organizacji pozarządowych poprzez przeniesienie środków finansowych przeznaczonych dla trzeciego sektora z Ministerstwa Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej do Kancelarii Prezesa Rady Ministrów. Zarówno MRPiPS jak i KPRM są częścią administracji rządowej, zatem trudno mówić o „większym upolitycznieniu” ciała istniejącego w ramach tej samej struktury.

Z dużym zaufaniem podchodzimy do próby zmiany dotychczasowej, źle funkcjonującej relacji między administracją publiczną a organizacjami pozarządowymi, biorąc pod uwagę, że za kształt proponowanej reformy odpowiadają ludzie silnie związani z trzecim sektorem – zarówno w sensie praktycznym, jako działacze, jak i w sensie teoretycznym, jako owego sektora badacze i znawcy z międzynarodowym doświadczeniem. Wyrażamy w związku z tym

nadzieję, że dobro społeczeństwa obywatelskiego jest dla twórców ustawy o NIW – CRSO imperatywem, a nie chęcią zmian podyktowaną koniunkturalizmem.

Jako Konfederacja Inicjatyw Pozarządowych Rzeczypospolitej stoimy na stanowisku, że szczegółową i rzetelną analizę zmian będzie można przeprowadzić *ex post*, kiedy praktyka funkcjonowania Narodowego Instytutu Wolności – Centrum Rozwoju Społeczeństwa Obywatelskiego umożliwi weryfikację i ocenę tej reformy. Takie stanowisko przyjęła też Rada Działalności Pożytku Publicznego na posiedzeniu w dniu 14 lipca 2017. Podkreślamy nasz stanowczy sprzeciw wobec wypowiedzi niektórych przeciwników zmian deprecjonujących rolę organizacji, które wspierają reformę funkcjonowania społeczeństwa obywatelskiego. Żadna organizacja nie ma prawa do odbierania innej partycypowania w wielkim dziele budowy silnego i zróżnicowanego trzeciego sektora w Polsce. Parafrazując słowa irlandzkiego filozofa, Edmunda Burke'a, twierdzimy, że harmonia bierze się z różnorodności. Tej ostatniej w trzecim sektorze przez ostatnie lata zdecydowanie brakowało. Wyrażamy głęboką nadzieję, że to się zmieni, dlatego z zaufaniem patrzymy na próbę reformy podjętą przez autorów ustawy o Narodowym Instytucie Wolności – Centrum Rozwoju Społeczeństwa Obywatelskiego.

Reprezentując patriotyczne i propaństwowe organizacje pozarządowe zobowiązujemy się do monitorowania wprowadzanych zmian, tak aby stać na straży umacniania i wspierania oddolnej aktywności Polaków wypełniając w ten sposób swój obywatelski obowiązek kontroli władzy państwowej.

Z poważaniem,

W imieniu Zarządu Konfederacji Inicjatyw Pozarządowych Rzeczypospolitej

Przemysław Jaśkiewicz

Prezes Zarządu